

OBRAZLOŽENJE

Uspostavom cjelovitog sustava gospodarenja otpadom putem „centara za gospodarenje otpadom“ ostvaraju se osnovni preduvjeti za prelazak na kružno gospodarstvo s ciljem poticanja smanjenja nastanka otpada i maksimalnog iskorištavanja otpada kao sekundarne sirovine.

Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05) i Plan gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007.- 2015. (NN 85/07, 126/10 i 31/11) predviđali su uvođenje cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj. Plan gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj 2017. – 2022. godine (NN 3/17, 1/22) nadalje utvrđuje ciljeve za gospodarenje otpadom koje je potrebno postići do 2022. godine u odnosu na 2015. godinu, a koje su proistekle iz obveza preuzetih Ugovorom o pristupanju RH u EU (poglavlje 27, Okoliš). Na temelju članka 31. stavka 2. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 150/11., 119/14., 93/16., 116/18. i 80/22.) i članka 109. Zakona o gospodarenju otpadom (»Narodne novine«, broj 84/21.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 28. lipnja 2023. donijela Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023. – 2028. godine.

PGO se donosi kao nacionalni krovni planski dokument kojim će se sustav gospodarenja otpadom na području Republike Hrvatske uskladiti s novim ciljevima i politikama u gospodarenju otpadom, te je isti (iako se donosi za razdoblje do 2028.) utemeljen na ciljevima do 2035. godine, a temeljem kojih je planiran razvoj sustava gospodarenja otpadom. Osim primjene načela kružnog gospodarstva u gospodarenju otpadom, PGO je važan i u kontekstu programiranja i planiranja korištenja sredstava EU-a za sljedeće višegodišnje financijsko programsko razdoblje, 2021. – 2027. Kako je gospodarenje otpadom sukladno Zakonu o gospodarenju otpadom od nacionalnog interesa, donošenjem novog Plana gospodarenja otpadom RH za razdoblje od 2023. do 2028. godine, dodatno su razrađene potrebne aktivnosti i rokovi za realizaciju mjera. Između ostalih mjera i aktivnosti nalazi se i priprema projekta CGO Zagreb sa rokom provedbe do 2028. godine.

Na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije nije u potpunosti postavljen cjeloviti sustav gospodarenja otpadom. Nedostaci postojećeg sustava gospodarenja otpadom ogledaju se prvenstveno u nedostatku postrojenja za obradu ostatnog miješanog komunalnog otpada i odvojeno prikupljenog biootpada, a nedostaju i kapaciteti za dodatno sortiranje odvojeno prikupljenog ambalažnog otpada.

Studija izvedivosti za potrebe uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije sagledava postojeće tehnologije kojima se mogu postići ciljevi kružnog gospodarstva u gospodarenju otpadom, odnosno primjeni načela cirkularne ekonomije te očuvanju okoliša i prirodnih resursa. Studija daje pregled postojećih tehnologija kojima se postižu određeni ciljevi, pa tako i ciljevi obrade otpada koji zadovoljavaju određene kriterije. Mogući scenariji provedbe obrade otpada sagledavaju se u kontekstu postizanja ciljeva gospodarenja otpadom, odnosno primjeni načela cirkularne ekonomije te očuvanju okoliša i prirodnih resursa.

Obzirom na odredbe Okvirne direktive o otpadu, nužno je povećati udio odvojeno prikupljenog otpada za ponovnu reciklažu što podrazumijeva prikupljanje reciklabilnih „suhih“ frakcija: u prvom redu plastike, papira i kartona, stakla, metala, ali i drugih manjih reciklabilnih frakcija. Analizom postojećih tokova miješanog komunalnog otpada, te odvojeno prikupljenog ambalažnog otpada i ostalih sastavnica otpada na području Grada Zagreba uključujući pritom i količine miješanog komunalnog otpada na području Zagrebačke županije, te projekcijom količina otpada sukladno propisanim ciljevima u gospodarenju otpadom na nacionalnoj i europskoj razini definirane su varijante obrade otpada. Shodno tome, planira se objedinjavanje obrade odvojeno prikupljenih suhih reciklata na CGO Zagreb u sklopu jedinstvenog objekta mehaničke obrade (prva smjena – miješani komunalni otpad; druga smjena – odvojeno prikupljeni suhi reciklati) čime bi se postigla optimizacija troškova – unutar istog objekta s većinski istom elektrostrojarskom opremom. Takvim pristupom potencijalno se omogućuje sufinanciranje projekta iz Operativnog programa konkurentnost i kohezija 2021.-2027. Naime, prema novim smjernicama programskog okvira europska bespovratna sredstva nije moguće osigurati za tehnološka rješenja koja obrađuju prvenstveno miješani komunalni otpad, već odvojeno prikupljeni ambalažni otpad te odvojeno prikupljeni biootpad. Obzirom na odredbe Okvirne direktive o otpadu, nužno je smanjiti udio odloženog biorazgradivog komunalnog otpada.

Prema tome Studija predlaže tri varijante tehnoloških rješenja:

1. VARIJANTA A – procjena investicije 144.753.178 eura

- hibridno postrojenje - mehanička obrada miješanog komunalnog otpada i odvojeno prikupljenog ambalažnog otpada kapaciteta 50 t/h

- aerobna obrada u tunelima (IVC; "in-vessel-composting", eng.) – aerobni proces intenzivne biorazgradnje u tunelima i dozrijevanje stabilata u hrpama u zatvorenom prostoru kapaciteta godišnje obrade 105.000 t (bio MKO+odvojeno prikupljeni)

- mehanička obrada papira i kartona kapaciteta linije 20 t/h

2. VARIJANTA B – procjena investicije 146.820.001 eura

- hibridno postrojenje - mehanička obrada MKO i odvojeno prikupljenog ambalažnog otpada kapaciteta 50 t/h

- suha fermentacija (SF) – anaerobni proces intenzivne biorazgradnje u fermentorima uz dobivanje bioplina radi proizvodnje električne i toplinske energije te aerobni proces stabilizacije stabilata u tunelima i dozrijevanje stabilata u hrpama u zatvorenom prostoru, hibridno postrojenje kapaciteta godišnje obrade 105.000 t (bio MKO+odvojeno prikupljeni)

- mehanička obrada papira i kartona kapaciteta linije 20 t/h

3. VARIJANTA C – procjena investicije 137.683.694 eura.

- hibridno postrojenje - mehanička obrada MKO i odvojeno prikupljenog ambalažnog otpada kapaciteta 50 t/h

- Biosušenje MKO (SRF) - intenzivna aerobna razgradnja u svrhu sušenja materijala prije mehaničke obrade i završno energetske uporabe, godišnjeg kapaciteta 150.000 t

- suha fermentacija (SF) – anaerobni proces intenzivne biorazgradnje u fermentorima uz dobivanje bioplina radi proizvodnje električne i toplinske energije te aerobni proces stabilizacije stabilata u tunelima i dozrijevanje stabilata u hrpama u zatvorenom prostoru, kapaciteta godišnje obrade 55.000 t (odvojeno prikupljeni biootpad)

- mehanička obrada papira i kartona kapaciteta linije 20 t/h.

Predviđena lokacija smještaja CGO Zagreb sukladno Prostornom planu Grada Zagreba (SGGZ 8/01, 16/02, 11/03, 2/06, 1/09, 8/09, 21/14, 23/14 - pročišćeni tekst, 26/15, 3/16 - pročišćeni tekst i 22/17, 3/18 - pročišćeni tekst) nalazi se u dijelu Grada Zagreba Žitnjak – istok, s lijeve obale Save, na lokaciji Resnik pored CUPOVZ-a. Ukupan obuhvat projekta za smještaj svih sadržaja projektnog prijedloga iznosi 10 ha.